

پول شویی

حسین معصومی

اداره سازمان و روش‌ها، بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران

۱- مقدمه

امروزه پول‌شویی یا تطهیر پول به عنوان مسئله‌ای قابل توجه در سیستم‌های مالی جهان مطرح می‌باشد. بسیاری از کشورهای جهان در دهه ۱۹۹۰ میلادی اقدام به تدوین قوانین تطهیر پول نمودند. در سال ۱۹۹۷ برنامه جهانی علیه پول‌شویی جهت تقویت توانایی کشورها و سازمان‌های بین‌المللی برای مبارزه با تطهیر پول تدوین شد. در سال ۲۰۰۰ از سوی سازمان ملل متحد در مورد تطهیر پول و منابع حاصل از جرایم مالی (Financial Crime)، قانونی موسوم به قانون نمونه (مدل) (Model law) تدوین و تنظیم گردید. از سوی دیگر هفت کشور صنعتی جهان گروه اجرایی مالی موسوم به FATF تاسیس کردند که وظیفه آن بررسی تصمیمات ملی و بین‌المللی برای مبارزه با پول‌شویی است که در حال حاضر نیز تعداد اعضای گروه کاری مزبور به ۲۹ کشور و سازمان منطقه‌ای (شورای همکاری خلیج فارس) افزایش یافته است. بدین ترتیب در مسیر همکاری‌های بین‌المللی و جهت مطابقت با کنوانسیون‌های بین‌المللی، کشورهای مختلف جهان به طور انفرادی اقدام به تدوین قانون مبارزه با پول‌شویی نمودند و یا در حال انجام مطالعات مربوطه و فراهم نمودن مقدمات اولیه قانون پول‌شویی می‌باشند. اخیراً در جمهوری اسلامی ایران نیز لایحه مبارزه علیه پول‌شویی از سوی هیأت محترم وزیران به تصویب رسید و جهت بررسی و تصویب آن به صورت قانون نیز به مجلس شورای اسلامی ارجاع شده است. از سوی دیگر، با توجه به این‌که تعیین دقیق نقش سیستم مالی در مقابله با پول‌شویی از جمله نقش بانک‌ها و موسسات مالی غیر بانکی حایز اهمیت فراوان می‌باشد، مقررات پیش‌گیری از پول‌شویی در

مؤسسات مالی نیز در سال ۱۳۸۱ به تصویب شورای پول و اعتبار رسیده است. و بدین ترتیب، در آستانه تصویب قانون پول‌شویی جمهوری اسلامی ایران مقاله حاضر ضمن ارایه تعریف پول‌شویی و مراتب حقوقی آن، در بخش‌های گوناگون به طور اجمالی به بحث در خصوص مراحل، آثار اقتصادی و راه‌کارهای آن می‌پردازد. علاوه بر آن، به جهت آن‌که کشور آمریکا اولین کشوری بوده است که اقدام به تدوین قانون مبارزه علیه پول‌شویی نموده است (سال ۱۹۸۶)، قانون پول‌شویی این کشور و مراتب حقوقی آن نیز به اجمال مورد بررسی قرار گرفته است.

۲- تعریف پول‌شویی و تاریخچه قراردادهای حقوقی

قانونی جلوه دادن و هر گونه تغییر شکل یا انتقال مالی که از ارتکاب به جرم حاصل شده باشد، منشأ غیرقانونی داشته باشد و از طریق فعالیت‌های خلاف قانون مانند ارتشاء اختلاس، تبانی در معاملات دولتی، کلاهبرداری، قاچاق کالا و جرایم مربوط به مواد مخدر، فحشا، قمار، ربا و سرقت حاصل شده باشد، پول‌شویی محسوب می‌شود. به طور کلی پول‌شویی، مخفی کردن یا پنهان نمودن ماهیت، مبدأ، محل وقوع و تغییر شکل و جابجایی اموال است با علم و آگاهی از آن که این اموال از عملیات مجرمانه حاصل شده است.

در واقع هنگامی گفته می‌شود شخص مرتکب جرم پول‌شویی شده است که وی:
(الف) مالی را با علم به این که به طور مستقیم یا غیرمستقیم در نتیجه ارتکاب جرم حاصل شده است، تحصیل و نگهداری یا استفاده کند.

(ب) با شخص دیگری در موارد زیر همکاری کند:

۱- تبدیل یا انتقال مالی که مستقیم از آن افعال یا ترک افعال حاصل شده است با هدف پوشاندن یا تغییر ظاهر دادن منبع غیرقانونی آن مال یا کمک به شخصی که در حال ارتکاب جرم برای فرار از پیگردهای قانونی ارتکاب آن می‌باشد.

۲- پنهان نمودن یا تغییر ظاهر دادن ماهیت حقیقی، مبدأ، محل، موقعیت، انتقال، جابجایی یا مالکیت مالی که مستقیم یا غیر مستقیم از این افعال و یا ترک افعال حاصل شده است.^۱

در واقع ویژگی اصلی پول شویی نوعی تقلب است. در این روش دارایی‌ها از دیدگاه مأمورین دستگاه‌ها و نهادهای مسئول کاملاً قانونی جلوه می‌نماید و چنین تصور می‌شود که دارایی‌ها و درآمدهای حاصله کاملاً در مسیر قانونی قرار دارد. هدف این است که با منظور نمودن اموال و دارایی‌های نامشروع به حساب اشخاص ثالثی که ظاهراً هیچ‌گونه ارتباطی با صاحبان اصلی آن‌ها ندارند مأمورین قانون گمراه شوند و دیگر توجهی به مبدأ اصلی و واقعی پول نداشته باشند.

از سوی هفت کشور صنعتی جهان گروه اجرایی مالی به نام «Financial Action Task Force» تأسیس گردیده است که وظیفه آن بررسی تصمیمات ملی و بین‌المللی برای مبارزه با پول شویی می‌باشد و در حال حاضر نیز تعداد اعضای گروه کاری مزبور به ۲۹ کشور و سازمان منطقه‌ای (شورای همکاری خلیج فارس) افزایش یافته است. این گروه اصول کلی مبارزه با پول شویی را در قالب ۴۰ اصل بیان نموده است. بنا به تعریف گروه مذکور عملیات پول شویی عبارت است از:

- ۱- تبدیل یا نقل و انتقال دارایی با علم به این‌که از مجاری غیر قانونی یا جنایی حاصل شده است. مخفی کردن وضعیت غیرقانونی آن و یا هرگونه همکاری در این زمینه با کسی که در حال ارتکاب جرم است برای یافتن راهی که نتایج عملیانش را قانونی جلوه دهد.
- ۲- هرگونه مخفی کاری در رابطه با منبع و محل استقرار و یا ترکیب جابجایی حقوق مربوطه یا مالکیت دارایی با علم به این‌که کسب آن از طریق عملیات غیرقانونی و مجرمانه صورت گرفته باشد.

۱. برنامه بین‌المللی مبارزه با مواد مخدر سازمان ملل (UNDCP) اطلاعیه قانونی نمونه پول شویی و عواید حاصل از جرم ۲۰۰۰.

۳- تصاحب و یا استفاده از دارایی که هنگام دریافت آن، استفاده کننده از خلاف بودن منشأ آن اطلاع داشته باشد.

این اصطلاح نخستین بار در جریان رسوایی واترگیت در سال ۱۹۷۳ به کار گرفته شد و سپس در ۱۹۸۲ در یک دادگاه آمریکایی چارچوب قانونی و حقوقی به خود گرفت. از جمله مهمترین موافقتنامه‌ها در این زمینه می‌توان به سازمان ملل متحد در باره قاچاق مواد مخدر و منشور وین سازمان ملل متحد در باره قاچاق مواد مخدر و منشور ۱۹۹۰ اتحادیه اروپا اشاره نمود. همچنین منشور وین در دسامبر سال ۱۹۸۸ میلادی با ملزم ساختن دولت‌های امضاء کننده منشور در مورد خلاف قانون دانستن درآمد حاصل از مواد مخدر، راهی را برای مبارزه با پول‌شویی فراهم ساخت و متعاقب آن همکاری بین‌المللی دولت‌های امضاء کننده در زمینه بررسی و استرداد مجرمان پول‌شویی گسترش یافت. به علاوه اساسنامه کمیته بال^۱ (۱۹۸۸) و دستورالعمل اتحادیه اروپا (۱۹۹۱) و قطعنامه سازمان بین‌المللی کمیسیون بورس‌های اوراق بهادار (۱۹۹۲) نیز اصول زیر را برای مبارزه با پول‌شویی در نظر گرفته‌اند:

- ۱- شناسایی هویت مشتریان.
  - ۲- پرهیز از داد و ستد مشکوک.
  - ۳- همکاری با سازمان‌ها مجری قانون.
  - ۴- مبارزه با پول‌شویی اوراق بهادار و بازارهای آتی.
- بدین ترتیب قراردادهای بین‌المللی متعددی برای مبارزه با پول‌شویی تنظیم گردیده است که در حال حاضر نیز به قوت خود باقی است.

۳- مراحل پول‌شویی

پول‌شویی مجموعه‌ای از تعاملات چندگانه را دربرمی‌گیرد که برای تبدیل منابع اعتباری استفاده می‌شود، به طوری که این دارایی‌ها بدور از رسوا شدن سرچشمه جرایم، در سه بخش

تقسیم می‌شوند:

الف- استقرار^۱: فرآیندی است که درآمد غیرقانونی را در مؤسسات مالی به سمت اعتبارات، شبکه حمل و نقل و یا دیگر مقاصد هدایت می‌کنند.

ب- لایه گذاری^۲: فرآیندی است که درآمد فعالیت‌های غیرقانونی را از پایه جدا می‌کند و از لایه‌های آمیخته بانقل وانتقالات اعتباری استفاده می‌کنند (مسیر حسابرسی مبهم می‌گردد).

ج- ادغام (یکپارچگی)^۳: فرآیندی است که با استفاده از معاملات به ظاهر قانونی درآمدهای نامشروع تغییر شکل می‌دهند. درطول این فرآیند این درآمدهای نامشروع و عواید حاصل از جرم با جریان درآمدهای پولی از منابع قانونی آمیخته می‌شود.

۴- آثار اقتصادی پول شویی

هر چند رقم دقیق جابجایی درآمدهای حاصل از فعالیت‌های غیررسمی مشخص نیست، لیکن برآوردهای برخی سازمان‌های بین‌المللی نشان می‌دهد سالانه بین ۵۹۰ میلیارد تا ۱/۵ تریلیون^۴ دلار گردش مالی اینگونه فعالیت‌ها است. براساس برآوردهای صندوق بین‌المللی پول میزان پول شویی بین ۲ تا ۵ درصد تولید ناخالص داخلی^۵ جهانی تخمین زده می‌شود و ۲۰۰ میلیون نفر نیز در جهان با عملیات پول شویی و درآمدهای غیرقانونی مرتبط می‌باشند.^۶ در بخش خرد، فعالیت‌های غیرقانونی در قالب مشاغل ساده ظاهر می‌شوند و بخش‌های خرده پا را آلوده درآمدهای غیرمجاز می‌کنند. به عنوان مثال در امریکا قاچاق هرورین با کمک شعبه‌های گسترده پیتزافروشی‌ها انجام می‌گیرد، حتی در برخی موارد با

۱. Placement

۲. Layering

۳. Integration

۴ و ۵. سایت اینترنتی www.moneylaundering.com

۶. برنامه جهانی مبارزه با پول شویی، دفتر کنترل مواد مخدر و جرایم سازمان ملل، ۲۳ آوریل ۲۰۰۱، UNODCCP.

قیمت‌شکنی برخی کالاها جلوی فعالیت شرکت‌های قانونی رامی گیرند و آن‌ها را از چرخه فعالیت‌های خصوصی و تجاری خارج می‌کنند.

به وضوح ملاحظه می‌شود که مدیریت کارهای خلاف و فعالیت‌های مجرمانه در یک بازار آشفته آسان‌تر است و همین مسأله بر بخش کلان اقتصاد نیز تأثیر خواهد گذاشت. اولین بخشی که در اقتصاد کلان باید مورد توجه قرار گیرد بانک‌ها و مؤسسات اعتباری می‌باشند، چرا که این مراکز مهم‌ترین ابزارها را برای پول شویی در اختیار دارند. بانک اینترنتی، بانک اتحادیه اروپا، برخی بانک‌های آسیایی مانند بانک‌های لبنان و امارات و بانک‌های آمریکایی در معرض پول شویی قرار دارند. واضح است که ورود پول‌های کلان با منابع نامعلوم به مبادلات اقتصادی، موجب می‌شود کنترل دولت‌ها در سیاست‌گذاری و بودجه عمومی با اختلال روبرو گردد.

به علاوه آثار درآمدهای مشروع با ورود به بازار سرمایه، شاخص‌های اقتصادی را با انحراف روبرو خواهد کرد که در ابعاد وسیع بر جریان پول و نرخ بهره تأثیر می‌گذارد. پول شویی به طور غیرمستقیم بر نرخ ارز و نرخ بهره اثر می‌گذارد. این نوع سرمایه‌گذاری نسبت به سرمایه‌گذاری‌هایی که نرخ بازگشت بالاتری دارند، کم‌تر قابل مشاهده است. پول شویی موجب می‌شود ناپایداری پولی به دلیل عدم تخصیص منابع منجر به تخصیص از راه‌های ساختگی گردد و قیمت کالاها افزایش یابد.

به طور کلی پول شویی و جرایم مالی ممکن است تقاضای پول را تغییر دهد و سرعت جریان سرمایه‌های بین‌المللی، نرخ بهره و نرخ تبدیل ارز را افزایش دهد. در مجموع موقعیت غیرقابل پیش‌بینی پول شویی شرایط را برای دستیابی به سیاست‌های اقتصادی با مشکل روبرو می‌کند.

پول شویان به فکر سرمایه‌گذاری سودمند اقتصادی نیستند بلکه در صددند که با سرمایه‌گذاری‌های کم بازده درآمدهای خود را پنهان کنند و بدین ترتیب موجبات آسیب‌پذیری رشد اقتصادی را نیز فراهم می‌آورند. در برخی کشورها بعضی صنایع مانند هتل‌داری به دلیل منافع کوتاه مدت پول شویان تأمین مالی شده‌اند، اما وقتی ثروت کافی بدست آوردند این صنایع را رها می‌کنند و اقتصاد با یک بیماری و کمبود منابع مالی مواجه می‌شود. از سوی دیگر پول شویان به دلیل فعالیت‌های خلاف قانون از پرداخت مالیات فرار

می‌کند و به همین دلیل دولت‌ها برای جمع‌آوری مالیات با مشکلات زیادی مواجه می‌شوند. کمبود درآمد عمومی مالیات، موجب مالیات‌های سنگین‌تر می‌شود که به طور طبیعی شکاف درآمدهای غیرقانونی و درآمدهای قانونی را افزایش می‌دهد، به علاوه پول شویی فعالیت‌های زیرزمینی در قالب فعالیت‌های خصوصی را افزایش می‌دهد.

در نهایت آن‌چه دستخوش پول شویی می‌شود اعتماد به بازارهای مالی و حسن معاملات در بازارهای جهانی است. به عبارت ساده‌تر با جهانی شدن اقتصاد، خطر عدم اعتماد در اثر فعالیت‌های پول شویی افزایش می‌یابد و باعث کاهش فعالیت‌ها و مناسبات اقتصادی می‌گردد و توسعه و رشد کشورها را با کندی مواجه می‌نماید. بدیهی است بازسازی کشوری که اعتبار مالی خود را از دست بدهد بسیار دشوار خواهد بود و کنترل و مبارزه با پول شویی نیز به سادگی امکان پذیر نیست.

فارغ از مسایل اقتصادی، هزینه‌های اجتماعی در زمینه‌های رواج مواد مخدر، قاچاق و سایر جرایم برای دولت‌ها هزینه‌های قابل توجهی در وضع قوانین خواهد داشت و فعالیت‌های نامطلوب به سمت جرایم و فساد اقتصادی سوق پیدا می‌کند، بنابراین گسترش پول شویی در جامعه همه ارکان آن را مختل خواهد نمود.

۵- راه کارها

به طور کلی سه کانون بحرانی در فرآیند پول شویی تحت تأثیر قرار می‌گیرند که برای مبارزه با آن، توجه به آن حایز اهمیت است. این سه کانون عبارتند از:

الف - محل ورود وجوه نقد به نظام مالی.

ب - محل انتقال وجوه نقد به درون یا بیرون.

ج - جریان‌های نقدی بین المللی.

با توجه به این کانون‌ها می‌توان گفت جایگاه قانونی و مالی بانک‌ها و مؤسسات مالی به گونه‌ای است که می‌توانند از طریق روش‌های ذیل میان سود و منبع درآمدهای غیرقانونی فاصله ایجاد نمایند:

۱- ایجاد روش‌هایی برای احراز و تصدیق هویت مشتریان.

۲- ایجاد روش‌های مناسب برای ثبت حساب‌ها با هدف شناسایی دقیق حجم داد و ستدها.

۳- شناسایی و گزارش داد و ستدهای مشکوک.

۴- آموختن الزامات قانونی به کارکنان.

پس از توجه به نهادهای مالی داخلی بازارهای مالی جهانی با توجه به فرآیند جهانی شدن اهمیت ویژه‌ای دارند، مراکز بین‌المللی مالی دروازه‌مناسبی برای ورود و خروج جریان نقدی پول‌های قاچاق مواد مخدر و جرایم سازمان یافته می‌باشند. به ویژه در کشورهای جهان سوم و بحث سرمایه‌گذاری خارجی به عنوان محور رشد و توسعه پول‌شویی جنبه خطرناک‌تری به خود می‌گیرد و ممکن است پایه‌های اقتصادی را با سستی روبرو کند، بنابراین مشارکت و همکاری‌های بین‌المللی در چارچوب راه کارهای زیر قابل بررسی است:

الف - تقویت همکاری‌های بین‌المللی در زمینه مبادله اطلاعات و تحکیم موازین قانونی.

ب - ایجاد ساز و کار مناسب برای کنترل داد و ستدهای مالی شبهه برانگیز.

ج - آموزش کارکنان در زمینه مدیریت مالی و حسابداری و ایجاد فرهنگ پیروی از قوانین در نهادهای مالی.

د - دقت در اعطای مجوز فعالیت‌های بانکی و تقویت نظارت در نهادهای مالی.

ه - توجه به ابزارهای جدید پول شویی (مانند تجارت الکترونیکی) و اقدام به شناسایی طرف‌های تجاری.

نکات مذکور حاکی از آن است که پس از آگاهی از هویت مشتری (چه در داخل مرزها و چه در خارج آن) گزارش داد و ستدهای مجهول به نهادهای مسئول بین‌المللی و داخلی کنترل و بازرسی مرزها و گمرک‌ها و کنترل مبادی ورودی و خروجی وجوه نقد نهادهای غیررسمی در عرصه جهانی از اهمیت بسزایی برخوردار است. به عنوان مثال طراحی پول الکترونیک یکی از اقدام‌های عملی برای هماهنگی فعالیت‌های بین‌المللی می‌باشد که نیاز به ایجاد زمینه‌های آموزشی و تکنولوژیکی مناسب دارد.

از سوی دیگر ابزارها و برنامه‌های جهانی کمک می‌کند تا سرنج سرمایه‌های کلان قاچاق مواد مخدر، تروریسم، اسلحه و ... از چرخه فعالیت‌های مفید اقتصادی خارج شده و تداوم آن در داخل کشور مانع از بروز مشکلات اقتصادی و اجتماعی ناشی از آن خواهد شد.

۶- مروری بر قوانین پول شویی در ایالات متحده :

در سال ۱۹۸۶ ایالات متحده اولین کشوری بود که پول شویی را در قوانین خود جرم محسوب نمود. در این رابطه قانونی را به اجرا در آورد که از قوی‌ترین قوانین جهان در این مورد به حساب می‌آمد. این قانون بیشتر شامل اقدامات علیه تجارت مواد مخدر است تا پول نقد. معذک، قانون مزبور که به شکل فراگیری تدوین شده است به علت قدرت زیادی که به ناظرین و مجریان قانون داده و مجازات‌های سنگینی نیز در آن برای مجرمین پیش بینی گردیده است عملاً سلاح بسیار مناسب قدرتمندی در اختیار دادستان‌های فدرال می‌باشد. در سال ۱۹۸۹ بیست و هشت مورد محکومیت پول شویی برای مجرمین صادر شد. در حالی که در سال ۱۹۹۸ تعداد محکومین بیش از ۱۵۰۰ مورد بوده است.

قانون پول شویی قدرت اجرایی فرامرزی نیز دارد ، چنانچه ارتکاب جرم پول شویی توسط یک شهروند آمریکایی در داخل یا خارج کشور صورت گیرد ویا توسط شهروند غیر آمریکایی که بخشی از جرایم پول شویی را در داخل آمریکا راهبری نماید ، به موجب این قانون قابل تعقیب بوده و مجازات تعیین شده در مورد آن‌ها به اجرا درمی‌آید. در همه حال مبلغ پول شویی باید بالغ بر ۱۰۰۰۰ دلار باشد. علاوه بر مجازات‌های سنگینی که برای ارتکاب جرم پول شویی در قانون در نظر گرفته شده است (بالای بیست سال زندان و جریمه تا پانصد هزار دلار) به دولت اجازه می‌دهد تا کل ثروت و دارایی فرد مجرم را نیز مورد ادعا قرار داده و برای ضبط آن به نفع دولت اقدام نماید.

۱-۶- موارد ناظر بر قانون پول شویی در ایالات متحده:

- ۱- هرگونه مبادلات و یا نقل و انتقال پول که از راه‌های غیرقانونی کسب شده باشد از داخل به خارج ایالات متحده ویا بالعکس .
- ۲- درگیری در آن‌دسته تعهدات مالی که در ۱۷۶ مورد از قانون تخلفات فدرال به عنوان فعالیت غیرقانونی مشخص شده است.
- ۳- تشویق به عملیات غیرقانونی و خودداری از پرداخت مالیات به دولت از طریق اختفاء مالکیت پول ویا دارایی ویا سر باز زدن از ارایه اظهارنامه قانونی که می‌بایست مطابق قوانین فدرال یا دولت محلی تنظیم و تسلیم شود.

۲-۶- قانون پول شویی در ایالات متحده - اقامه دعوی توسط دولت علیه مرتکبین

جرم پول شویی:

در ایالات متحده آمریکا قانون پول شویی اختیارات و قدرت منحصر به فردی را در اختیار مجریان قرار می‌دهد تا علیه مؤسسات مالی اقامه دعوی نماید. حتی اگر این مؤسسات متهم به پول شویی نباشند ادعا بر علیه این مؤسسات می‌تواند بر پایه جرایم پول شویی باشد که کارکنان آن‌ها به نحوی از انحاء مرتکب شده‌اند به عبارت دیگر، این مؤسسات در قبال عملیات کارکنان خود مسئولیت دارند و باید پاسخگو باشند. بنابراین چنانچه برخی کارکنان یک مؤسسه مالی مرتکب جرم پول شویی شده باشد، مؤسسه باید معادل مبلغ پول شویی شده را جبران نماید.

در بیستم ماه مه سال ۱۹۹۸ دولت ایالات متحده در دادگاه فدرال لوس آنجلس بانک «بانکومر مکزیکو»^۱ را که متهم به پول شویی شده بود مورد تعقیب جزایی قرار داد که در اواسط سال ۱۹۹۹ بر اساس اعتراف بانک به جرم پول شویی، پرونده خانمه پیدا کرد و مبلغ ۲۱/۵ میلیون دلار خسارت از بانک مزبور دریافت گردید. این تعقیب قانونی اولین تعقیب از نوع خود علیه یک بانک خارجی بوده است. چند ماه پس از بایگانی پرونده بانک «بانکومر مکزیکو» ایالات متحده چند بانک خارجی دیگر از جمله بانک «کارائیب آمریکن بانک»^۲، شعبه هلندی بانک ونزوئلا «بانک کارائیب» در همین زمینه را مورد تعقیب قرار داده شد که مبلغ مورد ادعای پول شویی علیه این بانک‌ها بالغ بر ۴/۲۶ میلیون دلار بود که البته برخی از کارکنان بانک‌های مزبور مرتکب شده بودند. پرونده‌های مذکور هنوز^۳ در حال رسیدگی می‌باشد و خاتمه پیدا نکرده است. اعمال قدرت دولت با عنایت به قانون پول شویی درخصوص پرونده بانک مکزیکی «بیتال»^۴ نیز کاملاً مشهود است. در دسامبر ۱۹۹۹ این

۱. Mexico's Bancomer

۲. Caribbean American Bank.

۳. این موضوع مربوط به اواسط سال ۲۰۰۲ میلادی می‌باشد. (www.Moneylaundering.com)

۴. Bital Bank

بانک سومین بانک کارابانکا شد که با استفاده از قانون پول شویی مورد تعقیب قرار گرفت و علیرغم عدم موفقیت ایالات متحده در مصادره اموال بانک محکوم به پرداخت مبلغ ۲/۹ میلیون دلار گردید. مهمترین و مشهودترین کاربرد مجازات مدنی پول شویی علیه «امریکن اکسپرس بانک اینترناسیونال»^۱ بود که در سال ۱۹۹۴ با محکومیت دو تن از بانکدارهای خصوصی این بانک در رابطه با پول شویی اجرا شد. مبلغ پول شویی شده توسط دونفر مزبور هفت میلیون دلار بود که تماما توسط بانک پرداخت گردید، به علاوه بانک بعلت نداشتن کنترل مؤثر و پیشرفته در زمینه پول شویی مبلغ سه میلیون دلار دیگر نیز جریمه شد.

۳-۶- قدرت فرامرزی قانون پول شویی ایالات متحده:

قانون پول شویی ایالات متحده شامل مواردی است که می‌تواند تحریم‌ها و ممنوعیت‌هایی را درخصوص سایر کشورها اعمال نماید. اعمال مجازات‌های پول شویی در خارج از کشور زمانی صورت می‌گیرد که تمامی معاملات مالی یا بخشی از آن در ایالات متحده صورت گرفته باشد و پول‌هایی که در این رابطه ردو بدل می‌شود ناشی از تجارت مواد مخدر، صادرات غیرمجاز، تقلب و کلاهبرداری از طریق بانک‌های خارجی، دزدی و آتش سوزی در دارایی و ثروت‌های عمومی باشد.

اختلاس‌های بعضی مقامات دولتی فعلی یا قبلی کشورهای خارجی از آن دسته از مردم کشورشان که به کارهای قانونی اشتغال دارند و صرف وجوه اختلاس شده در ایالات متحده و انجام معاملات با آن نیز از جمله مواردی است که در قانون پول شویی به دادستان‌های فدرال امکان می‌دهد تا این موارد را تعیین و با آن برخورد نمایند.

دیگر مواردی که قانون پول شویی با آن درگیر است درارتباط با حمل و نقل بین‌المللی ایالات متحده به سایر کشورها و بالعکس می‌باشد که طی آن برخی عملیات غیرمجاز صورت می‌گیرد. ضمناً نقل و انتقال پول حاصل از خلاف کاری‌ها که با تغییر چهره آن به اشکال قانونی در سطح بین‌المللی از داخل به خارج آمریکا و بالعکس انجام می‌شود نیز مشمول

^۱ . American Express Bank International

پی‌گیری در چارچوب قانون پول شویی می‌گردد. البته قانون دیگری نیز وجود دارد که نقل و انتقال پول را بدون مجوز قانونی ممنوع می‌سازد و آن را جرم تلقی می‌نماید. قانون مزبور انتقال پول را تحت عنوان «انتقال سرمایه‌های نقدی» به وسیله‌ای در داخل کشور آمریکا و یا «به محل دیگری در خارج از کشور» تعریف و مشخص می‌نماید.

۷- حجم پول شویی که در سطح جهانی صورت می‌گیرد:

از آنجایی که پول شویی بنا به طبیعت خاص خود از مجاری غیرقانونی و مخفیانه صورت می‌گیرد، درآمارهای اقتصادی رسمی انعکاس ندارد. معذالک با درنظر گرفتن سایر زمینه‌های فعالیت زیرزمینی اقتصادی و نشان دادن مقیاسی از وسعت و دامنه مسأله برآورد تقریبی از حجم پول شویی در جهان ارایه شده است.

در این رابطه صندوق بین‌المللی پول به عنوان مثال، حجم کلی پول شویی در جهان را بین ۲ تا ۵ درصد تولید ناخالص ملی کشورهای جهان برآورد کرده است.

ازجمله آمار سال ۱۹۹۶^۱ حاکی از آنست که پول شویی در سطح بین‌المللی رقمی بین ۵۹۰ میلیارد تا ۱/۵ تریلیون دلار می‌باشد. به طوری که رقم ۵۹۰ میلیارد دلار چیزی معادل کل تولید داخلی کشوری در حد و اندازه‌های اسپانیا را تشکیل می‌دهد.

منابع فارسی:

- ۱- ترجمان اقتصادی اردیبهشت ۱۳۷۹ شماره ۵۲
- ۲- ترجمان اقتصادی اسفند ۱۳۷۹ شماره ۱۴۷
- ۳- رسالت ۱۳۸۰/۱۰/۲۶
- ۴- مجله الکترونیکی چشم اندازه‌های اقتصادی May ۲۰۰۱
- ۵- مجله بورس اسفند ۱۳۷۷ شماره ۱۴
- ۶- همشهری ۱۳۸۰/۱۱/۱ و ۱۳۸۰/۱۰/۲۷

منابع لاتین:

- ۱- برنامه جهانی مبارزه با پول شویی دفتر کنترل درصد مواد مخدر و جرایم سازمان ملل (UNODCCP)
- ۲- سایت اینترنتی www.moneylaundering.com
- ۳- برنامه بین‌المللی مبارزه با مواد مخدر سازمان ملل (UNDCP)